

17 ta' Mejju, 1948

[mhallef :

L-Onor. Dr. W. Harding, B.Litt., LL.D.

Il-Pulizija *versus* Geraldus Galea

**Haddiema bl-Imqieta — Lokazzjoni d'Opera —
Ordni VII mahruġ taht il-Kap. 149.**

Il-haddiema li jaldmu bl-imqieta fil-fattorija ta' min ihaddimhom u b'materjal tiegħu jurgħu taht l-Ordni VII mahruġ bis-saħħa tal-Kap. 149 dwar il-hinijiet tax-xogħol u l-ghelug tal-ħwienet; u għalhekk anki huma ma jistgħux jiġu mhaddma għal numru ta' sigħat akbar minn dak preskritt minn dak l-Ordni, jew mingħajr ma jiġi lilhom mogħti żmien għal mistrieħ skond l-istess Ordni.

L-imsemmi Galea gie mressaq quddiem il-Qorti Kriminali tal-Magistrati ta' Malta fuq l-imputazzjoni illi l-Hamrun, fil- u qabel is-26 ta' Frar 1948, bhala proprjetarju tal-fabbrika tal-madum nru. 2, Ailey 4, St. Joseph Road, Hamrun, zamni l-impjegati tiegħu Toni Cardona, Alfred Micallef, Croëfissa Micallef u Toni Borg, jahdmu għal perijodu itwal minn disa' sigħat kuljum, ma hallehhomx perijodu regolari għall-ikliet, u talli ma zamnix ir-registru preskritt;

Bis-sentenza tagħha tat-30 ta' Marzu 1948, dik il-Qorti sabitu hati talli ma zamnix registru regolari u kkundannatu għall-piena tal-multa ta' 10s., iżda lliberatu mill-imputazzjoni l-oħra;

Kontra din l-assolutorja sar appell mill-Attorney General; Trattat dan l-appell, din il-Qorti kkunsidrat;

L-appell hu ammissibbli, għaliex l-Ewwel Qorti enunċjat l-ipotesi tal-liġ: fis-sens li l-Order VII ta' l-1939, mabruġ taht il-Kap. 149, ma hu applikabili għal min jahdem bl-impjeta. Il-Prosekuzzjoni qiegħda ssostni li din l-interpretazzjoni hija skorretta: jekk hu hekk, hemm lok għal appell;

Fil-meritu deher bhala pont ta' fatt li dawn il-haddiema fuq imsemmija hadmu għal perijodu itwal minn disa' sigħat kuljum, u li ma thallix lilhom perijodu regolari għall-ikliet (ara xhieda ta' Joseph Miggiani, Senior Inspector of Labour). Ma jidherx li fuq hekk hemm kwistjoni;

Lanqas hemm kwistjoni bejn id-difiża u l-prosekuzzjoni li dawn il-haddiema jahdmu għewwa l-fattorija ta' l-imputat, b'materjal tiegħu, inhallsin bl-impjeta;

Il-pont hu jekk il-każ ta' min jahdem bl-impjeta ("by piece work" jew "a cottimo") jaqax taht il-liġi;

F'kazijiet simili hu ovvju li wiehed għandu l-ewwelnett jura jekk il-liġi partikulari li firrigwarda l-kawża tatx xi definizzjoni, għaliex jista' jkun li, għall-finijiet ta' liġi partikulari, tkun kompriża f'ċerta espressjoni klassi ta' nies li ordinarjament ma tkunx kompriża. F'dan is-sens il-ġuristi ingliżi jsej-hu definizzjoni simili "artificial";

Issa, fl-Order no. VII ta' l-1939, fuq citat, hemm din id-definizzjoni:-- " 'Employee' means any person wholly or mainly employed in or about a factory or workshop, or in building or other operations, to which this Order applies; but

oes not include the owner or manager of a factory or workshop, or the husband, wife, and children of the owner, or any person employed solely on clerical duties”;

Su hawn jidher li l-liġi, fid-definizzjoni li tat, ma llimi-
atx il-konċett ta' haddiem, jiġifieri ma għamlet ebda distin-
zjoni bejn haddiema b' jissejhu "giornalieri" u haddiema bl-
mqieta; għalhekk diġà huwa l-każ li wieħed jirripeti l-aforis-
ma "ubi statuentes nihil dixerunt nec iudices distinguere de-
bent". Iżda hemm aktar minn hekk, L-interpretazzjoni tal-
liġi tista' tkun rikavata aktar minn dispożizzjoni oħra tagħha.
u bażi għall-aforisma l-iehor "statuta in uno eodemque volu-
mine compilata unum ab alio debent recipere interpretatio-
nem";

Issa fl-art 8 u 9 ta' l-istess Order il-legislatur ma halliex
dubju li hu kellu fil-hsieb tiegħu anki l-haddiema "by piece
work". Infatti f'dawk l-artikoli hu wera biċ-ċar li l-konċett ta'
"employee" jistendi ruhu anki għal min hu mpjegat "on piece
rates";

Difatti fl-art. 8 ntqal hekk:— "Employers shall not, at
the time when out-work or piece-work is given out, furnish to
each out-worker or employee paid by the piece....." Il-
frazzi rilevanti lija dik "employee paid by the piece";

Fl-art. 9 ntqal "any employer who employs persons on
piece-rates.....";

Minn dawn iż-żewġ dispożizzjonijiet ta' l-istess liġi jidher
illi l-konċett bażilari ta' din il-liġi, jiġifieri dak ta' "employ-
ment", "employer" u "employee", ikopri anki min hu mpje-
gat "on piece-rates";

Għandu anki jidher illi f'każ bhal dak preżenti, il-"cot-
tino", anki dottrinalment, jibqa' dejjem kuntratt ta' lokaz-
zjoni d'opera"; għaliex mentri fil-każ ta' haddiem b'salarju
l-obbjettiv ta' l-impjeg hu x-xogħol "ut sic", fil-każ l-iehor,
ta' haddiem "by piece-work" li qed jaħdem fil-fattorija ta' l-
"employer" u b'materjal tiegħu, l-obbjettiv hu l-prodott ta'
dak ix-xogħol; iżda fiż-żewġ każijiet hemm rapport ta' "loca-
zione di opera", ossija "employment", bejn il-padrin u l-in-
trapprenditur "a cottimo";

L-appell għalhekk jirnexxi;

Għal dawn ir-raġunijiet din il-Qorti tiddeċidi;

Billi tilqa' l-appell ta' l-Attorney General, thassar is-sentenza appellata, tiddikjara lill-imputat hati anki ta' l-imputazzjoni li zamm impjegati tiegħu jaħdmu għal perijodu itwal minn dak preskritt mill-ligi u li ma hallielhomx perijodu regolari għall-iskiet; u wara li rat l-art. 5 tal-Kap. 149, tikkuudanna lill-imputat għall-piena tal-multa ta' £4, tithallas żmien finistax mil-lum.
